

Protokół nr 2

powołanego przez Radę Naukową IHAR-PIB w Radzikowie

< Zespołu do prowadzenia czynności w postępowaniu habilitacyjnym dr Barbary Wiewióry

zw. dalej Zespołem

w sprawie: dopuszczenia dr Barbarę Wiewiórę do kolokwium habilitacyjnego

Zespół powołany przez Radę Naukową Instytutu w Radzikowie

w składzie:

1. Prof. dr hab. Teresa Cegielska-Taras – przewodnicząca
2. Dr hab. Paweł Czembor prof. nadzw. – członek
3. Dr hab. Michał Starzycki prof. nadzw. - członek

po przeanalizowaniu recenzji wykonanych przez: **prof. dr hab. Janusza Błaszkwskiego** z ZUT w Szczecinie, **dr hab. Małgorzatę Jędryczkę prof. nadzw.** IGR PAN w Poznaniu, **prof. dr hab. Jana Kaczmarka** em. prof. UP we Wrocławiu i **prof. dr hab. Romana Łyszczarza** z UT-P w Bydgoszczy - stwierdza, że wszystkie cztery oceny rozprawy habilitacyjnej pt.: „Grzyby endofityczne z rodzaju *Neotyphodium* występujące w trawach wieloletnich w Polsce oraz ich znaczenie dla upraw pastewnych i trawnikowych” - *Monografie i Rozprawy Naukowe IHAR 2011 - 38* oraz dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego są pozytywne i kończą się wnioskiem o kontynuowanie dalszych czynności postępowania habilitacyjnego celem nadania kandydatce stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych.

Recenzje liczą łącznie 34 strony maszynopisu.

Prof. dr hab. Janusz Błaszkwski szczegółowo i wnikliwie wykonał ocenę przedstawiając ją w pięciu punktach:

- przebieg pracy zawodowej,
- bardzo obszerna opinia o rozprawie dr B. Wiewióry zatytułowanej: „Grzyby endofityczne z rodzaju *Neotyphodium* występujące w trawach wieloletnich w Polsce oraz ich znaczenie dla upraw pastewnych i trawnikowych”,
- opinia o dorobku naukowym,
- opinia o innej działalności,
- podsumowanie i wnioski.

Prof. J. Błaszkwski podkreślił, że zdobyta wiedza w trakcie studiów na Wydziale Rolniczym *im. Hugona Kollątaja* w Krakowie pozwoliły dr B. Wiewiórze na podjęcie pracy w Pracowni Oceny i Nasionoznawstwa IHAR-PIB w Radzikowie. Dalsze umiejętności doskonaliła biorąc udział w Warsztatach w Katedrze Fitopatologii SGGW w Warszawie.

W bardzo obszernej opinii rozprawy habilitacyjnej prof. J. Błaszkowski podkreślił, że kandydatka z dużą wiedzą wyeksponowała problemy zarówno poznawcze, jak i praktyczne oraz przedstawiła hipotezę badawczą, według której grzyby endofityczne występują pospolicie w trawach użytków zielonych Polski, mogą szkodzić zwierzętom z powodu produkowania toksycznych alkaloidów, są rozprzestrzeniane głównie przez nasiona. Prof. J. Błaszkowski podkreślił, że powyższe tezy kandydatka wszechstronnie, szczegółowo, starannie i logicznie opisała i uzasadniła. Ponadto Recenzent zwrócił uwagę na niezwykle interesujący i wartościowy podrozdział: „Analiza zawartości ergowaliny produkowanej przez grzyby endofityczne zasiedlające trawy”, cyt.: „gdyż zawiera nowe dane dla Polski, jest wiarygodny i jego wyniki powinny być bezzwłocznie wykorzystane przez producentów i użytkowników zbiorowisk trawiastych, szczególnie pastwisk”. Prof. J. Błaszkowski zwrócił uwagę na bardzo znaczący wniosek 8. o potrzebie oznakowania odmian traw utrzymujących endofity i wolnych od nich, co zapobiegłoby introdukcji endofitów z zagranicy na łąki i pastwiska, które dotychczas nie utrzymywały tych grzybów w Polsce. W dalszej części swojej recenzji prof. J. Błaszkowski dokonuje oceny dorobku kandydatki wymieniając główne kierunki badawcze, które rozwijane były w ciągu dotychczasowej działalności naukowej oraz opiniuje inną działalność niż badawczą. Podkreślił także działalność publikacyjną dr Wiewióry, która uzyskała 194 punkty, w tym 116 po doktoracie.

Prof. dr hab. J. Błaszkowski we wniosku końcowym stwierdził, że liczne zalety rozprawy habilitacyjnej, duża wartość naukowa i praktyczna pozostałych opracowań, częsty i aktywny udział w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych oraz bardzo efektywna i twórcza działalność dydaktyczno-wychowawcza oraz organizacyjna świadczą, że dr Barbara Wiewióra jest dojrzałym pracownikiem naukowym, nauczycielem i organizatorem.

Stosownie do odpowiednich przepisów „ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” prof. dr hab. Janusz Błaszkowski przedstawia wniosek Radzie Naukowej Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Państwowemu Instytutowi Badawczemu w Radzikowie o nadanie dr Barbarze Wiewiórze stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomia.

Prof. dr hab. Jan Kaczmarek na podstawie otrzymanych stosownych materiałów dokonał obszernej oceny całokształtu dorobku naukowego dr Barbary Wiewióry. Stwierdził, że kandydatka osiągnęła znaczny dorobek naukowy zawierający szereg oryginalnych osiągnięć. Zaznaczył, cytując: „badania habilitantki można zaliczyć do szeroko pojętej dziedziny nauki jaką jest hodowla roślin ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień fitopatologicznych w

nasiennictwie”. Prof. J. Kaczmarek zwrócił uwagę na dorobek publikacyjny kandydatki, na który składa się 38 prac twórczych oraz inne osiągnięcia jak: 8 monografii, 3 prace przeglądowe oraz 33 doniesienia naukowe. Łączna liczba punktów za publikacje wynosi 194. Prof. J. Kaczmarek napisał: „ W moim przeświadczeniu niska punktacja IF wynika z tego, że zgodnie z zadaniami statutowymi IHAR-PIB, Pani Barbara Wiewióra swoje wyniki z zakresu nasiennictwa adresowała głównie do polskich hodowców i nasienników i dlatego publikowała je głównie w Biuletynie IHAR (9), Phytopatologia Polonica (4), Plant Breeding and Seed Science (2), Pamiętnik Puławski (2) Zeszyty Naukowe AR Kraków (2). Recenzent podkreślił, że krajowa hodowla potrzebuje takiego wsparcia od polskich naukowców, takich badaczy, jaką jest dr B. Wiewióra.

Prof. J. Kaczmarek uznał, że badania kandydatki są wielowątkowe, głównie dotyczą zagadnień związanych ze zdrowotnością nasion różnych gatunków roślin. Wyróżniającym się kierunkiem zainteresowań naukowych są badania na grzybami endofitycznymi z rodzaju *Neotypodium* i *Claviceps purpurea* oraz ich oddziaływanie na wartość siewną różnych gatunków roślin uprawnych i wpływ zaprawiania na ich zdrowotność. Na uwagę zasługuje tutaj 9 publikacji dotyczących badań nad tymi grzybami, szczególnie ta, w której kandydatka stwierdziła, że zawartość ergowaliny, toksycznego alkaloidu zależy od genotypu w obrębie danego gatunku, występują bowiem genotypy wolne od alkaloidów. Te odkrycia znalazły praktyczne zastosowanie w polskiej hodowli. Prof. J. Kaczmarek wskazał na inne ważne odkrycie, charakteru zmienności w zasiedleniu endofitami poszczególnych rodów hodowlanych odm. Pasja, czyli, że w materiale bazowym występowały rody wolne od endofitów. Recenzent podkreślił także prowadzone przez kandydatkę obszerne badania nad problematyką zdrowotności oplewionych i nieoplewionych ziarniaków jęczmienia i jej wpływ na cechy wartości siewnej. Wyniki tych badań zawarte zostały w pracy doktorskiej obronionej w 2005 roku.

Prof. J. Kaczmarek uznał za bardzo wartościowy element dorobku naukowego dr B. Wiewióry badania nad oceną zdrowotności kolendry i majeranku oraz zauważył, że za działalność naukową była wyróżniona w 2007 r. przez Dyrektora Instytutu. Prof. J. Kaczmarek podkreślił, że większość uzyskanych wyników ma pionierski charakter, chociaż opublikowane zostały w polskich czasopismach o niższej punktacji, a dorobek kandydatki zyskał duże uznanie w środowisku naukowym i hodowlanym w Polsce.

W dalszym opracowaniu Recenzent dokonał oceny rozprawy habilitacyjnej uznając ją za twórcze rozwinięcie wcześniej prowadzonych badań. W przekonaniu prof. J. Kaczmarka rozprawa jest opracowaniem na wysokim poziomie naukowym. Jednym z uzasadnień było stwierdzenie cyt.: ”Po raz pierwszy w Polsce wykonano tak kompleksowe badania nad

grzybem endofitycznym z rodzaju *Neotyphodium*... Ponadto za bardzo ważne i cenne Recenzent uznał wskazanie zaprawy nasiennej, która skutecznie uwalnia nasiona z zasiedlających je grzybów endofitycznych.

Prof. J. Kaczmarek napisał, że dr B. Wiewióra może poszczycić się osiągnięciami dydaktycznymi i organizacyjnymi oraz godną uwagi jest Jej działalność służąca wdrażaniu osiągnięć naukowych w ramach prowadzonych seminariów. Na podkreślenie zasługuje jej aktywność w pozyskiwaniu środków finansowych na badania, kierowała 5 projektami badawczymi. kandydatka od 2011 jest członkiem redakcji Journal of Life Science i jest członkiem Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego.

W podsumowaniu prof. J. Kaczmarek stwierdził, że dr B. Wiewióra legitymuje się oryginalnym dorobkiem uznanym w krajowym i zagranicznym środowisku naukowym oraz cytat: „Faktycznie od dawna można Ją uznać za samodzielnego pracownika naukowego o wyraźnie sprecyzowanym profilu badawczym”.

Prof. J Kaczmarek stwierdził, że wartościowy i oryginalny dorobek, a zwłaszcza nowatorstwo rozprawy habilitacyjnej, stanowiącej liczący się wkład w podstawy naukowe nasiennictwa traw i innych roślin uprawnych, spełniają warunki określone w art.16 i 17 Ustawy o stopniach i tytule naukowym (Dz. U nr 65 z dnia 14.03.2003.r).

Prof. dr hab. Jan Kaczmarek zwraca się do Rady Naukowej IHAR-PIB o przyjęcie recenzji i dopuszczenie dr Barbary Wiewióry do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Prof. dr hab. inż. Roman Łyszczarz w pierwszej części swojej oceny omówił szczegółowo rozprawę habilitacyjną dr B. Wiewióry pt. „Grzyby endofityczne z rodzaju *Neotyphodium* występujące w trawach wieloletnich w Polsce oraz ich znaczenie dla upraw pastewnych i trawnikowych” uznając pracę za oryginalną, autorskie opracowanie, z poprawnie sformułowaną hipotezą badawczą oraz w pełni zrozumiałymi zadaniami służącymi do jej weryfikacji. Podkreślił, że przeprowadzona przez kandydatkę dyskusja jest adekwatna do zrealizowanego tematu i wyników badań. Prof. R. Łyszczarz wskazał, że cyt.: „Wykorzystane w przeglądzie literatury i dyskusji prace jednoznacznie wskazują na solidne przygotowanie Autorki do realizacji tematu, a także na celowość i rangę zrealizowanych badań”. Recenzent wskazał na ważne stwierdzenie zawarte we wniosku 9 dotyczącym potrzeby wprowadzenia w Polsce oznakowania odmian E+ i E-, co może przyczynić się do zapobiegania introdukcji endofitów na łąki i pastwiska.

Prof. R. Łyszczarz stwierdził, że jest to oryginalna praca naukowa o znaczącej wartości naukowej i aplikacyjnej, praca, która została napisana niemalże po zakończeniu

badania w 2010 r., co nie jest wcale tak powszechnym zjawiskiem. Recenzent podkreślił, że z pracy tej wynikają także kierunki prowadzenia dalszych prac badawczych.

W dalszej części prof. R. Łyszczarz dokonał oceny dorobku naukowo-badawczego dr B. Wiewióry uznając, że cyt.: „Dorobek po doktoracie to satysfakcjonujące osiągnięcie ze względu na niespełna 7 letni okres od obrony pracy doktorskiej dający istotną inspirację do intensywnej pracy po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego”.

Prof. R. Łyszczarz podkreślił, że prace opublikowane w znanych czasopismach anglojęzycznych wskazują na właściwy rozwój kandydatki. Wskazał także, że ważnym kryterium oceny jest aktywne uczestnictwo w kongresach, sympozjach i konferencjach naukowych. Istotną wartością świadczącą o znacznym perspektywicznym potencjale działalności naukowej dr B. Wiewióry była realizacja projektów badawczych, w których sprawowała funkcję kierownika.

Prof. R. Łyszczarz zwrócił uwagę, że umiejętności pracy kandydatki w zespołach badawczych wzbudzały zawsze zaufanie współwykonawców, a następnie Kierownictwa Instytutu, które powierzało jej obowiązki samodzielnego kierowania zespołami w tematach Instytutu. Dynamiczny rozwój naukowy dr B. Wiewióra zawdzięcza cyt.: „własnej pracowitości dostrzeganej przez organa nadzorujące i współpracowników oraz swoich nauczycieli.” Recenzent wskazał na szczególną rolę, jaką zaznaczyła w całym okresie pracy kandydatki pani dr hab. Maria Prończuk.

Prof. R. Łyszczarz napisał, że kandydatka nie ograniczała się do współpracy tylko w ramach swojej macierzystej jednostki. Wykonywała analizy zdrowotności nasion różnych gatunków roślin uprawnych w tematach realizowanych w SGGW w Warszawie, co zaowocowało kilkoma współautorskimi publikacjami. Dr B. Wiewióra była także wykonawcą części fitopatologicznej dwóch projektów badawczych finansowanych przez KBN dotyczących wpływu obniżonej zawartości tanin w nasionach na zdolność kiełkowania, wigor oraz zdrowotność nasion i roślin bobiku oraz zjawiska wyradzania się pszenżyta ozimego. Prof. R. Łyszczarz wskazał, że badania nad zdrowotnością materiału siewnego różnych gatunków oraz wpływu patogenów na wartość rolniczą i użytkową kandydatki prezentowała w formie publikacji popularnych i na spotkaniach z producentami. Była również wykładowcą w organizowanych przez Instytut seminariach dla pracowników laboratoriów nasiennych oraz zaangażowana była w tłumaczenie i opracowanie zmian i uzupełnień w polskiej wersji przepisów ISTA.

W końcowej ocenie Prof. R. Łyszczarz stwierdził, że cytat: „Dr B. Wiewióra to solidny kandydat na samodzielnego pracownika nauki, który dobrze rozumie i łączy walory

poznawcze prac z ich zastosowaniem w praktyce, tak by w końcowym efekcie podnosić konkurencyjność polskiego rolnictwa na międzynarodowej arenie”.

Recenzent zwrócił uwagę, aby kandydatka nie zaniechała swoich badań nad grzybami z rodzaju *Neothyphodium* w trawach wieloletnich, gdyż ze zdobytym doświadczeniem może być jednym z nielicznych krajowych i unijnych liderów w tym zakresie.

W końcowej części Prof. dr hab. inż. Roman Łyszczarz uważa, iż starania dr inż. B. Wiewióry, poparte oficjalną procedurą Rady Naukowej IHAR-PIB o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych są uzasadnione i wnioskuje o dopuszczenie dr inż. Barbarę Wiewiórę do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów.

Dr hab. Małgorzata Jędrzycka prof. IGR PAN, po omówieniu życiorysu naukowego dr B. Wiewióry, która rozpoczynała swoją karierę pod okiem dr hab. Marii Prończuk, jednego z najbardziej cenionych specjalistów w zakresie chorób traw, oceniła działalność naukowo-badawczą kandydatki, która koncentrowała się głównie na problematyce związanej z chorobami traw pastewnych i gazonowych oraz zbóż, kolendry i majeranku.

W dalszej części prof. Jędrzycka omówiła dorobek publikacyjny kandydatki, który składa się z 38 oryginalnych prac naukowych oraz zauważyła, że większość prac jest opublikowana w polskojęzycznych czasopismach. W kolejnym akapicie napisała cyt.: ”Niemniej jednak po zapoznaniu się z zawartością tychże publikacji stwierdzam, iż zawierają one solidne opracowania dobrze ugruntowanych, starannie przygotowanych, wykonanych i właściwie podsumowanych prac doświadczalnych na rozległym materiale roślinnym. Prace dotyczą zazwyczaj nasion znajdujących się w obrocie na rynku krajowym, co niewątpliwie utrudnia zaprezentowanie ich czytelnikom zagranicznym, ale stanowi interesujący materiał dla grona badaczy, hodowców i producentów traw, zbóż, a także ziół w Polsce”. Następnie prof. M. Jędrzycka w 9 punktach wyliczyła najcenniejsze osiągnięcia dr B. Wiewióry oraz podkreśliła, że większość tych badań kandydatka wykonywała w gronie kilku osób, co świadczy o umiejętności współdziałania w zespole. Zauważyła, że dodatkowym argumentem w tym kierunku jest udział jako współwykonawca badań fitopatologicznych oraz kierownictwo projektu przyznanego przez MNiSW. W dalszej części prof. M. Jędrzycka oceniła rozprawę habilitacyjną, uznając ją jako cenną pozycję w dorobku naukowym kandydatki. Dalej napisała, że przedstawione wyniki analiz są unikalne w skali kraju. Wykonane przez prof. M. Jędrzyckę rozeznanie prac badawczych innych autorów

zajmujących się tą problematyką w Polsce, potwierdza oryginalność tematu podjętego przez dr B. Wiewiórę.

Oceniając działalność dydaktyczną i organizacyjną kandydatki prof. M. Jędryczka podkreśliła licznie prowadzone szkolenia, członkostwo w Radzie Redakcyjnej Journal of Life Science, aktywność w Oddziale Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego oraz uzyskanej nagrody Dyrektora Instytutu w 2007 roku.

Podsumowując, prof. M. Jędryczka stwierdziła, że dorobek naukowy oraz przedstawiona rozprawa habilitacyjna dr B. Wiewióry świadczą cytując: „o dojrzałości naukowej, ugruntowanej wiedzy w zakresie wyraźnie sprecyzowanego oryginalnego profilu badawczego”. Kandydatka łączy w swoich badaniach walory poznawcze z możliwością ich zastosowania w praktyce, z pożytkiem dla rolnictwa w Polsce.

Prof. M. Jędryczka wykazała, że dorobek dr B. Wiewióry spełnia warunki określone w artykułach ustawy o stopniach i tytule naukowym (Dz.U. nr 65 z dnia 14 marca 2003 r.) i wnioskuje do Rady Naukowej IHAR-PIB o dopuszczenie dr Barbarę Wiewiórę do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Na podstawie pozytywnej oceny rozprawy habilitacyjnej i całokształtu dorobku naukowego dr inż. Barbary Wiewióry przez czworo recenzentów - profesorów o dużym autorytecie naukowym, Zespół stwierdza, że wszystkie wymogi formalne oraz merytoryczne zostały spełnione.

Zespół występuje do Rady Naukowej Instytutu z wnioskiem o dopuszczenie dr inż. Barbary Wiewióry do kolokwium habilitacyjnego.

Zespół:

prof. dr hab. Teresa Cegielska-Taras

dr hab. Paweł Czembor prof. nadzw.

dr hab. Michał Starzycki prof. nadzw.

..... Teresa Cegielska-Taras
..... Paweł Czembor
..... Michał Starzycki

Radzików, 12.12.2012